

De Krijtberg. 11 februari 2024. 6de zondag door het jaar. Lev. 13:1-2.45-46, Mc. 1:40-45.

Peter van Dael SJ

IEMAND WORDT GEREINIGD

Isolement

In de eerste lezing, uit Leviticus, en in de evangeliëlezing gaat het over een ernstige huidziekte. Met een dergelijke ziekte was je vanwege het gevaar dat je anderen zou besmetten een uitgestotene. Je werd niet alleen uitgestoten uit de stad, maar ook uit de tempel en de synagoge, want je was ook cultisch onrein. In de eerste lezing hoorden we dat zo iemand door de priester voor onrein werd verklaard, dat hij zijn kleren moest scheuren, zijn haar los moest laten hangen en *onrein, onrein!* moest roepen. Daar komt ook nog bij dat men leefde onder de druk van het vergeldingsdogma: lijden werd gezien als een gevolg van zonde. De uitgestotene werd dus ook nog voor schuldig gehouden.

Een dergelijke mens treedt op in het evangelie van vandaag. We hoorden de afgelopen zondagen hoe zieken en bezetenen door verwanten en mantelzorgers naar Jezus werden gebracht. Dit gebeurde in alle openbaarheid, in de synagoge en in de stad. Maar in het evangelie van vandaag komt iemand als het ware uit het niets opdoemen, vanuit zijn sociale en cultische isolement.

Het isolement doorbroken

Vanuit zijn isolement gaat hij naar Jezus toe. Hij viel voor Jezus op de knieën en zei: *Als U wilt, kunt U mij rein maken*. Het is opvallend dat hij niet vraagt om genezen te worden, maar nadrukkelijk vraagt om van zijn onreinheid verlost te worden, zodat hij weer in de stad en in de synagoge kan komen. Door zich in de openbaarheid te tonen en door contact te zoeken met Jezus doorbreekt hij een taboe en doet hij iets wat volgens de wet niet mag. Ook Jezus doet iets wat niet mag: hij raakt de onreine zieke aan. Maar doordat de zieke naar Jezus toekwam en Jezus zijn hand uitstak en de zieke aanraakte, kwam contact tot stand. Het isolement werd verbroken en de ziekte verdween.

In deze buitengewone gebeurtenis wordt erop gewezen hoe God handelt met de mens, want Jezus treedt op als icoon, als beeld van God. Jezus zegt letterlijk: *Word gereinigd*. De passieve vorm 'word gereinigd' duidt Gods werkzaamheid aan (uit schroom wordt God niet genoemd). Het is God die de

zieke reinigt en hem uit zijn isolement verlost.

In de messiaanse tijd, de tijd van het rijk Gods, oftewel Gods nieuwe wereld, is voor huidziekte geen plaats meer. De genezing van de zieke laat zien dat met Jezus de nieuwe, messiaanse tijd is aangebroken. We lezen in het evangelie van Mattëus hoe Johannes de Doper leerlingen naar Jezus toestuurde met de vraag of hij al dan niet de Messias was. Jezus antwoordde: *Zeg tegen Johannes wat jullie horen en zien: blinden zien en verlamden lopen, mensen die onrein zijn door een huidziekte worden gereinigd en doven horen, doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt* (Mt. 11:4-5). Al die genezingen zijn beelden van het feit dat Gods nieuwe werkelijkheid in de oude wereld is doorgedrongen, dat we niet hoeven te wachten op later, maar dat God nu al werkzaam is.

De buitenkant en de binnenkant

Nu is het vreemd te lezen dat Jezus de genezen man wegzond met de ernstige waarschuwing tegen niemand iets te zeggen. Wat kan daarachter zitten? Hier zit in ieder geval achter dat de genezen man eerst naar de priester moest gaan om zich door hem rein te laten verklaren, dit in overeenstemming met de wet. De priester had niet alleen de taak de huidziekte te constateren, maar ook om de genezing vast te stellen (Lev. 14:1-32). Het is opvallend hoe Jezus van de ene kant het taboe van de wet doorbreekt en van de andere kant wetsgetrouw is.

Maar er zit meer achter dit zwijggebod. Niet zomaar overal rondbazuinen dat je weer beter bent! Want Gods werkzaamheid in deze wereld is een verborgen werkelijkheid. Wat Jezus doet is geen televisie- of krantennieuws. Het gaat niet om de spectaculaire buitenkant van opzienbarende genezingen, maar om een onzichtbare binnenkant: het werken van Gods geest in mensen. Het gaat niet om de lichamelijke genezing, maar om de geestelijke opstanding van de mens, die leeft vanuit Gods vergeving en die vanuit die vergeving ook anderen kan vergeven. Het gaat om het dóórbreken van Gods nieuwe wereld via stille daden van dienstbaarheid.

Het verhaal van het evangelie is ook ons verhaal. De lezer kan zich identificeren met de naamloze man, die vanuit zijn isolement opduikt en zelf het contact met de buitenwereld wil herstellen. Hij doet dat door onvruchtbare taboes te doorbreken. Bij Jezus vindt hij gehoor. Jezus doorbreekt het isolement door de man aan te raken en hem toe te spreken. Twee ontmoeten elkaar, de ene vragend, de andere gevend. In deze ontmoeting geschiedde genezing. Wanneer

wij ons laten aanraken door Jezus en zijn boodschap, wanneer wij vragend en gevend de ander tegemoet treden, kan iets geweldigs gebeuren: de komst van Gods nieuwe wereld, een wereld waarin sprake is van vergeving, gerechtigheid en vrede.